

УДК 342.9

Звоненко О.О., кандидат юридичних наук, адвокат**НОРМИ, ПРАВИЛА ТА СТАНДАРТИ УБЕЗПЕЧЕННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ**

У своїй більшості питання безпеки дорожнього руху пов'язувалася насамперед з поведінкою водіїв транспортних засобів, технічним станом останніх і поведінкою пішоходів чи пасажирів. Багато часу без уваги залишалися складові частини безпеки, що пов'язані з технічним станом доріг, вулиць, залізничних переїздів та інших дорожніх споруд. Проблеми забезпечення дорожнього руху можна поділити умовно на технічні, природні та правові. Під технічними можна розуміти експлуатацію несправних транспортних засобів, якість доріг, забезпечення доріг попереджувальними та інформаційними знаками. Найскладнішими, на нашу думку, є проблеми природного характеру, бо сповістити працівників дорожніх служб та водіїв через ЗМІ чи sms і передбачити з точністю природні явища майже неможливо [2].

Перед правозастосовними органами сьогодні постало питання підвищення ефективності боротьби зі злочинністю, у тому числі з посяганнями на відносини, що виникають та забезпечують умови з забезпечення дорожнього руху. Певне узагальнення практики правозастосовних органів показує, що вони мають певні труднощі в застосуванні норм про кримінальну відповідальність за злочини, передбачені ст. 288 КК України [1]. Зумовлено це низкою факторів, до яких належать недоліки в конструюванні норм, передбачених ст. 288 КК України. Низка проблем, зокрема предмет, об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочинів, передбачених ст. 288 КК України [1], відмежування цього складу злочину від суміжних й аналогічного адміністративно-правового делікту та кваліфікація (у разі необхідності за сукупністю складів злочину) залишаються дискусійними.

Сьогодні під час судових розглядів кримінальних проваджень щодо порушення правил, норм і стандартів допускаються помилки. Так, на практиці слідчі закривають кримінальні провадження, хоча при проведенні досудового слідства та при закритті кримінальної справи допускається низка процесуальних порушень, а саме: про закінчення слідства ніхто не повідомляє сторони провадження, досудовим слідством не досліджуються всі обставини справи, наприклад, за даними матеріалами справи часто не вбачається чи відбулося б зіткнення і настав би негативний наслідок – смерть людей, при тому, що дорога була посипана протижеледною сумішшю, чи вплинула б сила динаміки з урахуванням маси автомобілів на їх рух при посипаній дорозі протижеледною сумішшю.

Часто досудовим розслідуванням не встановлюється причинно-наслідковий зв'язок між діями водіїв транспортних засобів, не враховується момент зіткнення транспортних засобів, сліди гальмування, площа зіткнення та пошкодження транспортних засобів, динаміка руху транспортних засобів – до зіткнення і після нього, навіть не проводиться комплексна автотехнічна трасологічна експертиза. І головне ніхто не враховує чи відповідає дорога стандарту, який гальмівний шлях автомобілів, які мають відношення до ДТП, та їх маса. З огляду на це кримінальне правопорушення розглядається як адміністративне. у випадку порушення або недотримання стандартів щодо осіб, винних у порушенні законодавства про стандартизацію, передбачено дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність, – це залежить від обставин та розміру заподіяної шкоди (випуск або реалізація недоброякісної продукції; порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху тощо).

Вважаємо, що вивчення та використання судової практики при кваліфікації та розслідуванні таких злочинів здійснюється на сьогодні недостатньо. Для використання такої практики необхідна ще і рекомендації науковців. Вважаємо, що особливо сьогодні існує нагальна потреба в підготовці таких пропозицій щодо подальшого вдосконалення кримінального законодавства України саме з такої проблеми та його застосування.

З метою покращення якості розкриття та розслідування таких злочинів є доцільним вдосконалення та врегулювання саме на законодавчому рівні контролю та прокурорського нагляду за додержанням законів слідчими у зазначеній категорії справ.

В Україні завжди була великою проблемою ремонт, реконструкція доріг, тобто забезпечення дорожнього руху. На превеликий жаль, проблема завжди залишалася проблемою. Тільки починаючи з 2020 року держава почала більше приділяти уваги та хочаб якось контролювати сам процес ремонту доріг. Санкції стаття 288 Кримінального кодексу України не працювали, винних не знаходили просто, а якщо і відкривали кримінальне провадження, то до судів майже не доходили справи.

На сьогодні інфраструктура вже є галуззю не комфорту, як раніше, а необхідністю обороноздатності нашої держави і це особливо стосується залізниці, доріг, мостів та тунелів тощо, бо доки у країні триває війна, логістичні зв'язки на визволених територіях мають велике значення і налагоджуються завдяки тимчасовим об'їзним шляхам та переправам.

За даними проєкту damaged.in.ua через війну в Україні вже зруйновано і пошкоджено понад 120 тисяч житлових будинків. Саме житловий фонд постраждав найбільше, він становить 38% втрат у грошовому еквіваленті. На другому місці – об'єкти інфраструктури. Зокрема пошкоджено майже 24 тисячі кілометрів доріг.

Перші відбудови розпочали у квітні. Тоді ще уряд виділив мільярд гривень на відновлення деокупованих областей, наприклад: Київської (400 млн грн), Сумської (250 млн грн), Чернігівської (250 млн грн) та Житомирської (100 млн грн). Так прем'єр-міністр Денис Шмигаль заявив, що 1 млрд євро від Європейського інвестиційного банку спрямують на відновлення пошкоджених об'єктів критичної інфраструктури. Крім цього, зараз є і будівництва та ремонти, які не пов'язані з війною.

Неналежне виконання вимог передбачає часткове або недостатнє їх виконання, тобто виконання будь-яких несуттєвих дій, а, часом і суспільно корисних, але в обсязі менше необхідного. При порушенні правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожніх умов руху транспортних засобів, неналежне виконання вимоги безпеки може виражатися в частковому дотриманні порядку й обсягу виконання технологічних процесів, нерегулярному проведенні робіт з утримання дорожніх умов руху в проєктному стані – своєчасній установці попереджувальних знаків, усунення вибоїн та інших перешкод руху.

Під порушенням слід розуміти ухилення від виконання або неналежне виконання вимог безпеки, передбачених певними правилами, нормами і стандартами, або вчинення в ході діяльності щодо забезпечення безпечних дорожніх умов руху транспортних засобів дій, прямо заборонених правилами.

Література:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. Редакція від 06.11.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Звоненко О.О. Суб'єкти або учасники суспільних відносин та соціальний взаємозв'язок у цих відносинах щодо порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху. Юридична наука, 2014. №9. С.48-53